

Kehityspoliittinen tutkimuslinjaus

Sisältö

Johdanto	3
Tutkimus osana kehityspolitiikkaa	4
Kehityspoliittinen ohjelma 2004	4
Kehitystutkimuksen tavoitteet	4
Erytishaasteena tutkimuksen hyödyntäminen	6
Kehitystutkimuksen evaluaatio	6
Keinot tutkimuksen paremmaksi hyödyntämiseksi	6
Kehitystutkimuksen rahoitus	8
Kehityspoliittiset tilaustutkimushankkeet	8
Minkälaisia hankkeita rahoitetaan	8
Minkälaisia hankkeita ei rahoiteta	8
Miten hankkeita rahoitetaan	9
Suomen Akatemian kehitystutkimus	9
Rahoitus tutkimuslaitoksille	10
Institutionaalisen yhteistyön tukeminen	10
Kehitystutkimuksen hallinnointi ulkoasiainministeriössä	11
Liite 1: Kehityspoliittisin tutkimusvaroin rahoitettavat tutkimuslaitokset (kesäkuu 2005)	12

Johdanto

Ulkoasiainministeriön kehityspoliittisen tutkimuslinjauksen tavoitteena on tarjota selkeä ohjenuora sekä ministeriölle että tutkijayhteisölle ministeriön kehitystutkimuksen rahoitusta varten. Linjaus hahmottelee kehitystutkimuksen roolia osana kehityspoliitiikkaa, tutkimuksen hyödyntämisen haasteita sekä esittelee miten ja minkälaista tutkimusta ministeriö rahoittaa kehitysyhteistyömäärärahoihin. Linjauksessa painottuvat erityisesti ministeriön rahoittamat kehityspoliittiset tilaustutkimushankkeet.

Sen lisäksi, että kehitystutkimuksen rahoitusta koskevalle ohjeelle on selkeä tarve, vaikuttavat tämän linjauksen taustalla erityisesti kaksi asiakirjaa: hallituksen periaatepäätös kehityspoliittisesta ohjelmasta helmikuulta 2004 sekä ulkoasiainministeriön kehityspoliittisen osaston tutkimustoiminnasta ja Suomen Akatemian kanssa toteutettavasta yhteistyöstä keväällä 2004 laadittu arviointi. Näiden asiakirjojen muodostama viitekehys asettaa kehitystutkimukselle useita merkittäviä haasteita.

Linjauksen lopussa on lyhyt katsaus kehitystutkimuksen sijoittumiseen ulkoasiainministeriön tutkimustoiminnan kokonaisuuteen. Linjaus ei kata muuta ministeriön tutkimustoimintaa, mutta se on laadittu yhteistyössä valtiosihteerin alaisuudessa toimivan suunnittelu- ja tutkimusyksikön kanssa. Linjaus on myös käsitelty ministeriön tutkimuksen koordinaatio- ja seurantaryhmässä sekä kehityspoliittisessa ohjausryhmässä.

Ulkoasiainministeriö

Kehityspoliittinen osasto

Kesäkuu 2005

Tutkimus osana kehityspolitiikkaa

Kehityspoliittinen ohjelma 2004

Suomen hallitus hyväksyi helmikuussa 2004 uuden kehityspoliittisen ohjelman. Suomi sitoutuu ohjelmassa voimakkaasti YK:n vuosituhattulistukseen ja sen kehitystavoitteisiin. Suomen kehityspolitiikan ensisijainen tavoite on vaikuttaa maailmanlaajuisen köyhyyden vähentämiseen.

Ohjelman lähtökohta on ”kehityspolitiikka”, jolla tarkoitetaan johdonmukaista toimintaa kaikilla niillä kansainvälisen yhteistyön ja kansallisen politiikan lohkoilla, joilla vaikutetaan kehitysmaiden asemaan. Näitä ovat erityisesti turvallisuus-, kauppaa-, ympäristö-, maa- ja metsätalous-, koulutus-, terveys- ja sosiaali-, siirtolais- ja tietoyhteiskuntapolitiikka. Johdonmukaisuuden edistämiseen ja YK:n vuosituhattulistukseen liittyvä myös läheisesti uusien kumppanuuksien rakentaminen niin kansallisella kuin globaalillakin tasolla. Kehitystavoitteiden saavuttaminen edellyttää yhteiskunnan kaikkien toimijoiden yhteistyötä.

Suomi pyrkii myös entistä paremmin tarjoamaan lisäarvoa kansainvälisessä yhteistyössä oman erityisosaamisensa ja kokemuksensa pohjalta. Suomen vahvuuksia ovat mm. koulutus, hyvä hallinto ja tasavertaisuutta edistävä tulonjako. Suomi painottaa kaikessa kehitysyhteistyössään myös yhteiskunnallisen ja sukupuolten tasa-arvon, helposti syrjäytyvien ryhmien sekä ympäristökysymysten huomioimista.

Kehityspolitiikan puitteissa varsinainen kehitysyhteistyö on yksi, varsin keskeinen väline kehitystavoitteiden saavuttamiseksi. Kehitysyhteistyön tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta pyritään tehostamaan. Tätä pyrkimystä tukee mm. avunantajien toimintatapojen yhdenmukaistaminen kumppanimaan järjestelmien kanssa ja avun harmonisaatio.

Vuosituhattulistuksen kehitystavoitteet ja pyrkimys tehdä asioita uudella tavoin asettavat mer-

kittäviä uudenlaisia haasteita kehityspolitiikan toimijoille. Tutkimuksella on tärkeä rooli vastattaessa näihin haasteisiin ja jotta voidaan paremmin ymmärtää köyhyyttä ja keinoja sen vähentämiseksi. Tutkijayhteisön panos tulee saada mukaan tähän prosessiin. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan uutta tietoa ja tuoreita näkökulmia sekä avunantajamaiden päätöksentekijöiden ja kansalaisten että kehitysmaiden itsensä käyttöön.

Kehitystutkimuksen tavoitteet

Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroin rahoittaman tutkimuksen tavoitteena on tukea kehityspolitiikan toimeenpanoa seuraavilla tavoilla:

- **Kehityspolitiikan suunnittelun ja päätöksenteon tukeminen**

Kehitystutkimus tukee kehityspolitiikan suunnittelua ja päätöksentekoa tuottamalla tutkimustietoa kehityspolitiikan keskeisistä teemoista. Suomi on kehityspoliittisessa ohjelmassa määritellyt ne keinot, joilla se pyrkii edistämään kansainvälisten kehitystavoitteiden saavuttamista. Kehitystutkimuksen tarkoituksena on olla relevanttia ja hyödynnettävää näiden tavoitteiden kannalta oli kyseessä sitten käytännönläheisempi tai teoreettisempi tutkimus. Tarjoamalla uusia ja kriittisiäkin näkökulmia kehityskysymyksiin, tutkimus täyttää parhaiten tehtävänsä kehityspolitiikan edistämisen ja jatkuvan oppimisen kannalta. Laadukkaan tutkimustiedon pohjalta voidaan edistää kehityspolitiikan vaikuttavuutta ja kehitysyhteistyömäärärahojen parasta hyödyntämistä.

- **Suomalaisen lisäarvon hyödyntäminen**

Suomalaisen osaamisen hyödyntäminen on yksi kehityspolitiikan keskeisistä prioriteeteista. Suomessa ja suomalaisella tutkijayhteisöllä on erityisosaamista useilla aloilla (ks. kohta 2.1.), jotka tukevat Suomen osallistumista ja vaikuttamista kansainväliseen kehityskeskusteluun. Tätä asiantuntemusta voidaan hyödyntää tutkimushankkeissa ja -tilaisuuksissa, evaluaatiotoiminnassa sekä esimerkiksi kehityspoliittisten aloitteiden valmistelussa tai koulutuksessa. Ulkoasiainministeriö pitää tärkeänä tieteellisesti kilpailukykyisen kehitystutkimuksen perinteen ja suomalaisen asiantuntemuksen kehittymistä.

- **Kehityspoliittisen johdonmukaisuuden edistäminen**

Pyrkimys edistää kehityspoliittista johdonmukaisuutta vaatii tietoa johdonmukaisuuden syy-seuraussuhteista sekä uudenlaisia näkökulmia, työkaluja, toimintatapoja ja yhteistyömuotoja, joiden kehittämisessä suomalaisella ja Suomen tukemalla kansainvälisellä tutkimuksella voi olla keskeinen rooli. Tutkimus mahdollistaa mm. kehitysvaikutusten tarkastelun usean politiikkasektorin osalta samanaikaisesti esimerkiksi tietyn Suomen pitkäaikaisen kumppanimaan näkökulmasta. Vastaavasti se luo pohjaa yksittäisten sektoripoliittikkojen yleisten kehitysvaikutusten arvioinnille. Tutkimus tarjoaa myös erinomaisen yhteistyöfoorumin eri politiikkasektoreiden toimijoille ja voi siten edistää laaja-alaisia ajattelu- sekä toimintatapoja. Suomalaisen ja kehitysmaiden tutkijoiden yhteistyön edistäminen voi pitkällä tähtäimellä vahvistaa johdonmukaisuutta Suomen yleisen tutkimuspolitiikan ja kehityspolitiikan välillä.

- **Kumppanuuksien ja kehitysmaiden kapasiteetin vahvistaminen**

Tutkimusyhteistyö on myös luonteva foorumi erilaisille kumppanuuksille sekä kansallisella tasolla että kansainvälisesti. Ulkoasiainministeriö painottaa tutkijaverkostojen luomisen merkitystä suomalaisten ja kehitysmaiden tutkijoiden ja tutkimuslaitosten välille. Kumppanuuksien ja uusien yhteistyömuotojen edistäminen ovat YK:n vuosituhattulistuksen sekä kehityspoliittisen ohjelman keskeisimpiä tavoitteita. Kehitysmaiden omaa tutkimuskapasiteettia vahvistamalla voidaan myös tukea kehitysmaiden mahdollisuutta täysivaltaisesti kontribuoida omia maitaan koskevaan keskusteluun ja hyödyntää asiantuntemustaan.

Erityishaasteena tutkimuksen hyödyntäminen

Kehitystutkimuksen evaluaatio

Kehityspoliittisen osaston evaluaatioyksikkö teetti keväällä 2004 arvioinnin ulkoasiainministeriön kehityspoliittisin tutkimusvaroin rahoitettavasta tutkimustoiminnasta. Evaluaatio tarkasteli tutkimustoiminnan rahoitusta erityisesti hallituksen kehityspoliittisen ohjelman ja sen toimeenpanon näkökulmasta. Arvioinnin tavoitteena oli analysoida kehityspoliittisen osaston tutkimustoimintaa, jota kanavoidaan Suomen Akatemian ja tilaustutkimusmäärärahojen kautta sekä tehdä suosituksia tutkimusten käytöstä ja hyödyntämisestä. (Kokonaisuudessaan evaluaatioraportti on saatavissa kehityspoliittisilta verkkosivuilta osoitteesta <http://global.finland.fi>).

Tutkimusevaluaatio toi esille, että keskeisin haaste kehityspoliittisessa tutkimustoiminnassa on tutkimuksen hyödynnettävyyden ja vaikuttavuuden vahvistaminen. Tämä päätelmä kohdistui sekä ulkoasiainministeriön suoraan rahoittamiin tilaustutkimuksiin että Suomen Akatemian kehitysmatkatutkimukseen. (Suomen Akatemian kehitystutkimukseen kohdistuviin suosituksiin otetaan kantaa Suomen Akatemian uudessa kehitystutkimuksen strategiassa eikä niitä käsitellä tässä erikseen.) Rahoituksen taso on evaluaation mukaan pitkälti riittävä; tavoitteena on parantaa nykyisten määrärahojen hyödynnettävyyttä.

Keinot tutkimuksen paremmaksi hyödyntämiseksi

• Tutkimuksen politiikkarelevanssin vahvistaminen

Tutkimusten politiikkarelevanssia eli yhdensuuntaisuutta kehityspoliittikan tavoitteiden kannalta pyritään vahvistamaan läpi tutkimustoiminnan. Käytännössä tämä merkitsee tutkimushankkei-

den entistä selkeämpää linkittymistä kehityspoliittikan teemoihin, tavoitteisiin ja kohdemaihin, erityisesti kehityspoliittisissa tilaustutkimushankkeissa mutta myös Suomen Akatemian kehitystutkimuksessa, näiden erilaiset luonteet ja välittömät tavoitteet kuitenkin huomioon ottaen. Poliitiikkarelevanssin vahvistamisen ei myöskään tule vaarantaa tutkimukseen liittyvää tutkijan vapautta. On erittäin tärkeää säilyttää tutkimuksen itsenäisyys.

Tilaustutkimusten hyödynnettävyys kehityspoliittikan toimeenpanossa tulee olla keskeisimpiä kriteereitä hankkeiden valinnassa. Tutkimuksen tulee vastata ministeriön todellisiin tiedontarpeisiin. Poliitiikkarelevanssin vahvistamiseen liittyy myös tiivis yhteydenpito ministeriön ja tutkijoiden välillä. Vuoropuhelua pyritään edistämään siten, että kullakin tilaustutkimushankkeella on oma ohjausryhmänsä ministeriössä, jonka puitteissa kyseisen teeman ja alueen parissa toimivat henkilöt tuovat panoksensa työn ohjaukseen ja arviointiin koko tutkimusprosessin ajan, sekä ideaalitulanteessa hyödyntävät näitä yhteyksiä myös hankkeen jälkeen.

• Yhteistyön edistäminen tutkijayhteisön ja muiden sidosryhmien kanssa

Vuorovaikutusta tutkijayhteisön sekä muiden sidosryhmien (mm. muut ministeriöt, kansalaisjärjestöt) kanssa pyritään edistämään järjestämällä uusia yhteistyöfoorumeita. Ulkoasiainministeriö järjesti syksyllä 2004 laajan kehityspoliittisen tutkimuksen aivoriihen ja vastaavia, joskin mahdollisesti pienimuotoisempia keskustelutilaisuuksia ryhdytään järjestämään vuosittain yhteistyössä ministeriön Suunnittelu- ja tutkimusyksikön kanssa. Tämän lisäksi järjestetään pienempiä tilaisuuksia kuten tutkimushankkeiden loppuseminaareja ja temaattisia keskustelutilaisuuksia

kehityspolitiikan painopisteistä ja ajankohtaisista kysymyksistä. Temaattiset tutkija- ja asiantuntija-verkostot, joiden puitteissa voidaan käydä vuoropuhelua kehityspolitiikkaa koskevista prosesseista ja tapahtumista, ovat myös hyödyllinen yhteistyön muoto, jota pyritään entistä enemmän hyödyntämään.

• **Tutkimustulosten levittäminen**

Tutkimuksen hyödyntämisen kannalta tutkimustiedon ja -raporttien kattava esittely ja levittäminen on ensisijaisen tärkeää. Tutkimuksista tiedottaminen ja niiden tuotosten toimittaminen kaikille kiinnostuneille osapuolille ministeriössä, Suomen edustustoissa sekä muiden sidosryhmien parissa on syytä varmistaa. Kehityspoliittisen osaston ja kehityspoliittisen viestintäyksikön yhteistyötä tulee tätä silmällä pitäen kehittää entisestään mm. siten, että mahdollisten tieteellisten tai muiden julkaisujen lisäksi ministeriön suoraan rahoittamien hankkeiden tutkimusraportit julkaistaan aina ja mahdollisimman nopeasti ministeriön kehityspoliittisilla verkkosivuilla. Tutkijoita pyydetään myös laatimaan raporteistaan artikkelimuotoiset lyhennelmät, jotka helpottavat tiedon levittämistä. Tutkimushankkeiden loppuseminaarit ovat erityisen hyödyllisiä tilaisuuksia tutkimustulosten esittelylle ja näistä tiedotetaan myös ministeriön verkkosivuilla.

Suomen Akatemia, samaten kuin Suomen rahoittamat tutkimuslaitokset, toimittavat kehityspoliittisin tutkimusvaroin rahoitetut julkaisut ulkoasiainministeriön tutkimusvirkamiehelle, joka välittää niitä asianomaisille henkilöille ja yksiköille ministeriössä. Näidenkin tutkimushankkeiden tuottamaa tietoa tulee hyödyntää osana kehityspolitiikan toimeenpanoa ja niiden puitteissa on mahdollista järjestää tutkimusseminareja.

• **Tutkimuksen seuranta ja arviointi**

Tutkimushankkeiden ja tutkimustoiminnan etenemistä ja laatua tulee seurata ja arvioida systemaattisesti, jotta niitä voidaan parhaalla tavalla hyödyntää ja kehittää tutkimustoimintaa entisestään. Tutkimushankkeiden seuranta on jatkuvaa ja säännönmukaista, tutkimustoiminnan laadun arviointia sen sijaan on syytä kehittää entisestään. Kunkin tutkimushankkeen päättyessä tutkimusvirkamiehen tulee koota hankkeen ohjausryhmältä arviot hankkeen laadusta ja sen tulosten hyödynnettävyydestä ministeriön työssä. Tutkimustoimintaa kokonaisuudessaan arvioidaan vuosittain kehityspolitiikan toimeenpanon vuosi-arvioinnin yhteydessä.

Kehitystutkimuksen rahoitus

Ulkoasiainministeriö rahoittaa kehitysyhteistyömäärärahoilla ns. kehityspoliittisia tilaustutkimuksia, Suomen Akatemian kehitystutkimuksen ohjelmaa sekä kansainvälisiä tutkimuslaitoksia. Näiden lisäksi kehityspoliittinen osasto suunnittelee uutta rahoitusikkunaa kehitysmaiden ja suomalaisten tutkimuslaitosten institutionaalisen yhteistyön tukemiseksi.

Kehityspoliittiset tilaustutkimushankkeet

Minkälaisia hankkeita rahoitetaan

Kehityspoliittinen osasto rahoittaa tutkimusvaroillaan kehityspoliittisia tilaustutkimushankkeita. Hankkeet ovat pääsääntöisesti 3-12 kuukauden pituisia, kohdistuvat kehityspolitiikan painopisteisiin ja teemoihin ja tuottavat tietoa kehityspolitiikan prosessien ja välineiden suunnitteluun ja toimeenpanoon. Tutkimukset perustuvat tieteelliseen metodologiaan ja ne pyrkivät selvittämään edellytyksiä ja keinoja kehityspolitiikan tavoitteiden toiminnallistamiseksi sekä tekemään kehityspolitiikan toimeenpanon kannalta relevantteja tilanneanalyysyjä. Näiden hankkeiden tavoitteena ei ole selvittää yksittäisten konkreettisten yhteistyöohjelmien edellytyksiä ja toteuttamiskeinoja tai arvioida niiden onnistumista. Tutkimuksia leimaa myös tutkijan oma tieteellinen intressi ja vapaus päättää tietyn teeman puitteissa mitä ja miten tutkitaan. Lähtökohtana on ministeriön tiedontarve tietyistä aihepiiristä, jonka puitteissa ministeriön ja tutkijan intressit kohtaavat.

Minkälaisia hankkeita ei rahoiteta

• Selvitykset ja evaluaatiot

Ministeriön kehitysyhteistyötä toteuttavat alueosastot voivat tilata suunnittelumäärärahoillaan erilaisia selvityksiä työnsä tueksi. Tällaisia selvityksiä ovat sekä yhteistyöohjelmien osana laadittavat selvitykset että erilaiset maa- ja aluekohtaiset taustaselvitykset. Nämä selvitykset ja niiden esittämät suositukset kohdistuvat pääasiassa konkreettisten ja spesifien yhteistyöohjelmien toteuttamiseen muodostaen osan kehitysyhteistyöprojektien tai -ohjelmien suunnittelua (ml. erilaiset toteutettavuusselvitykset), toteutusta tai arviointia. Selvitykset eivät välttämättä noudata tiukasti tieteellistä metodologiaa eikä hankkeiden tavoitteena ole tuottaa tietoa, joka olisi hyödynnettävissä tietyn spesifin tutkimuskohteen ulkopuolella. Näiden selvitysten osalta tilaaja määrittelee myös varsin tarkasti selvityksen sisällön ja ne toteutetaan kaupalliselta pohjalta.

• Suomalaisen tutkimuskapasiteetin tukeminen

Ulkoasiainministeriö ei rahoita suomalaisten tutkijoiden koulutusta, sillä tämä ei kuulu ministeriön tehtäviin. Lähtökohtana on se, että ministeriö tilaa tutkimuksia omien tarpeittensa pohjalta, minkä puitteissa tutkijat ovat toki vapaita hyödyntämään tutkimusta osana akateemista jatko-koulutusta. Sellaista tutkimusta, jota hyödynnetään tutkijan pro gradu-tutkielmaan, voidaan rahoittaa vain osana laajempaa hanketta, jota ohjaa kokeneempi tutkija. Suomalaisten tutkijoiden kouluttamista ei myöskään voida laskea ODA-kelpoiseksi toiminnaksi, sillä julkisen kehitysavun rahoituksen ensisijaisena tavoitteena tulee olla kehitysmaiden hyvinvoinnin edistäminen.

- **Seminaarien ja julkaisujen tukeminen**

Kehityspoliittisilla tilaustutkimusvaroilla ei rahoiteta erillisiä seminaareja, kursseja tai julkaisuja, sillä rahoituksen lähtökohtana ovat ministeriön käytännön työstä nousevat tiedontarpeet. Seminaareja, kursseja ja julkaisuja tuetaan yksinomaan osana ministeriön rahoittamia tutkimushankkeita.

Miten hankkeita rahoitetaan

Kehityspoliittinen osasto rahoittaa tutkimushankkeita avoimen haun pohjalta valtion virastojen ja laitosten kehitysyhteistyöhön osallistumista koskevan lain perusteella (28.4.1989/ 382). Tutkimushankkeita voidaan erityisistä syistä tilata myös rajoitetumman hakumenettelyn puitteissa tai suoraan tutkimuslaitoksilta. Hankkeita rahoitetaan yksinomaan ministeriön tarpeiden pohjalta. Ulkoasiainministeriö pitää tutkijoiden palkkiotason lähtökohtana Suomen Akatemian kautta

rahoitettavien tutkimushankkeiden palkkatasosuosituksia.

Tutkimushankkeiden rahoituksesta järjestetään vuosittainen haku, joka keskittyy muutamaisiin teemoihin. Tutkimustarpeita kartoitetaan kehityspoliittikan toimeenpanon vuosiarvioinnin yhteydessä ja hakukierros järjestetään tämän jälkeen. Hakukierroksen teemat valmistellaan yhteistyössä ministeriön Suunnittelu- ja tutkimusyksikön kanssa. Hakuilmoitus julkaistaan kehityspoliittisilla verkkosivuilla (<http://global.finland.fi>).

Suomen Akatemian kehitystutkimus

Suomen Akatemia on 1990-luvulta lähtien hoitanut ulkoasiainministeriön puolesta akateemisiin, usein monitieteisiin tutkimuksiin keskittyvää osaa kehitystutkimuksesta. Suomen Akatemian kanssa harjoitettavan tutkimusyhteistyön määrärahoilla rahoitetaan tieteellistä kehitystutkimusta,

esitutkimusta sekä tutkimuksen yhteistyöjärjestelyistä syntyviä hallinnollisia kuluja nelivuotisen kehitystutkimuksen ohjelman puitteissa. Ohjelmaa hallinnoi Suomen Akatemian kehitystutkimuksen jaosto. Ehdotuksen rahoitettavista tutkimushankkeista jaostolle tekee kehitystutkimuksen valmisteluryhmä, johon kuuluu Suomen Akatemian tieteellisistä toimikuntien nimeämien jäsenten lisäksi kaksi ulkoasiainministeriön edustajaa. Tutkimushankkeita koskevia rahoitusesityksiä valmisteltaessa otetaan huomioon Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja suuntalinjat.

Suomen Akatemian kehitystutkimuksen strategiatyöryhmä valmistelee uuden kehitystutkimuksen strategian keväällä 2005. Strategia-asiakirjan laadinnassa on otettu huomioon myös ulkoasiainministeriön teettämän kehitystutkimuksen evaluaation suositukset.

Rahoitus tutkimuslaitoksille

Kehitysyhteistyömäärärahoihin tuetaan kansainvälisiä tutkimuslaitoksia, joiden toiminta edistää kehityspolitiikan tavoitteita. Kehityspoliittinen osasto tukee yleisen alue- ja teemakohtaisen kehityspolitiikan parissa toimivia tutkimuslaitoksia kun taas globaaliasioiden osasto tukee monenkeskisen järjestelmän puitteissa toimivia tutkimuslaitoksia. (Liitteessä 1 on tietoa tutkimuslaitoksista, joiden toimintaa tuetaan kehitysyhteistyömäärärahoihin vuonna 2005.)

Institutionaalisen yhteistyön tukeminen

Uudeksi kehityspoliittisen osaston tutkimusrahoituksen ikkunaksi on suunniteltu Suomen ja kehitysmaiden yliopistojen ja tutkimuslaitosten

välisen institutionaalisen yhteistyön tukemista. Kehitysmaiden tutkimuskapasiteetin ja verkostoitumisen vahvistaminen, suomalaisen osaamisen hyödyntäminen sekä uudenlaisten yhteistyömuotojen kannustaminen ovat kehitystutkimuksen tavoitteita. Ulkoasiainministeriö on katsonut, että tätä tavoitetta voidaan parhaiten edistää tukemalla kumppanuuksia suomalaisten ja kehitysmaiden yliopistojen ja tutkimuslaitosten välillä, joka edesauttaa molemminpuolista oppimista ja kehitystä. Tämä tukee YK:n vuosituhatjulistuksen päämääriä. Myös kehitystutkimuksen evaluaatio suositteli myös tämänkaltaisen rahoituskanavan perustamista. Kehityspoliittinen osasto tulee valmistelevaan suunnitelman tämän rahoitusikkunan avaamisesta ja käytännöistä.

Kehitystutkimuksen hallinnointi ulkoasiainministeriössä

Ulkoasiainministeriön 1.3.2005 voimaan astuneen työjärjestyksen muutoksen myötä valtiosihteerin alaisuuteen perustettiin ministeriön yhteinen suunnittelu- ja tutkimusyksikkö (STU). Yksikön tehtävänä on ministeriön toimialaan liittyvä suunnittelu, analyysi ja tutkimus, osallistuminen keskeisten ulkopoliittisten linjausten valmisteluun yhteistyössä vastuuosastojen kanssa sekä ministeriön tutkimustoiminnan, mukaan lukien sektoritutkimuksen, ohjaus ja koordinaatio. Yksikkö edistää ohjaus- ja koordinaatiolinsoin perusteella politiikan johdonmukaisuutta sekä varmistaa, että eri sektoreilla tehtävä tutkimus on toistaan täydentävää. Ministeriön tutkimuksen koordinaatio- ja seurantaryhmä (TKSR) tarjoaa myös foorumin keskustelulle osastojen kesken yleisemmällä periaatteellisella tasolla ministeriön sektoritutkimukseen liittyvistä kysymyksistä.

Kehitystutkimuksesta vastaa pääasiallisesti kehityspoliittisen osaston yleisen kehityspolitiikan ja suunnittelun yksikkö (KEO-11), joskin monenkeskisten järjestöjen puitteissa toimivia tutkimuslaitoksia rahoitetaan globaaliasioiden osastolta. Kehitystutkimuksen hallinnointi on yhden kehityspolitiikkaan erikoistuneen virkamiehen pääasiallinen tehtävä. Tutkimuksen lisäksi virkamiehen tehtäviin kuuluu ainakin CIMOn hallinnoiman North-South -vaihto-ohjelman vastuuvirkamiehenä toimiminen. Kehitystutkimuksen hallinnoinnin nykyinen sijainti tukee tutkimuksen hyödyntämistä kehityspolitiikan

suunnittelussa. Kehitystutkimuksen siirto ministeriön suunnittelu- ja tutkimusyksikön yhteyteen on mahdollista kun yksikön resurssit sen sallivat.

Kehityspoliittisia tutkimuskysymyksiä käsitellään kehityspoliittisen osaston tutkimusryhmässä. Ryhmän puheenjohtajana toimii kehityspoliittisen osaston apulaisosastopäällikkö. Lisäksi ryhmän jäseniä ovat Yleisen kehityspolitiikan ja suunnittelun yksikön päällikkö, ministeriön suunnittelu- ja tutkimusyksikön päällikkö, kehityspoliittista tutkimusta hoitava vastuuvirkamies sekä kaksi tutkimustaustan omaavaa kehityspoliittisen osaston neuvonantajaa. Ryhmä konsultoi muita osastoja tarpeen mukaan mm. eri tutkimushankkeissa ja kokoaa tarpeelliset edustajat osastoilta tutkimusten ohjausryhmiin.

Liite 1:

Kehityspoliittisin tutkimusvaroin rahoitettavat tutkimuslaitokset (kesäkuu 2005)

Kehityspoliittinen osasto

• Pohjoismainen Afrikka-instituutti

Vuonna 1962 Uppsalaaan perustettu Pohjoismaiden Afrikka-instituutti toimii tutkimus-, dokumentaatio- ja informaatiokeskuksena. Instituutti edistää Afrikkaa koskevaa tutkimusta ja opiskelua Pohjoismaissa, levittää tietoa Afrikkaa koskevista ajankohtaisista asioista sekä rohkaisee afrikkalaisten ja pohjoismaisten tutkijoiden välistä yhteistyötä ja verkostojen luomista. Instituutin toiminta muodostuu laajahkoista poikkitieteellisistä tutkimusohjelmista sekä muista pienemmistä tutkimusprojekteista. Tutkimus kohdistuu ajankohtaisiin asioihin ja tähtää sekä akateemiseen että julkisen keskustelun lisäämiseen. Tämän lisäksi instituutti järjestää seminaareja ja konferensseja, tukee tutkijoita ja opiskelijoita stipendein, harjoittaa julkaisutoimintaa sekä ylläpitää kirjastoa.

Pohjoismaat rahoittavat instituutin toimintaa yhdessä. Suomi tukee instituutin pohjoismaiseen tutkijaryhmään kuuluvaa suomalaista tutkijaa kolmen vuoden ajan, kahden vuoden jatkomahdollisuudella. Lisäksi Suomi rahoittaa stipendiaattirahastoa, joka tarjoaa vuosittain muutamille nuorille tutkijoille opiskelutilaisuuden instituutissa tai lyhyitä kenttämatkoja. Suomen varoja kanavoituu myös konferenssien ja seminaarien järjestämiseen.

• European Centre for Development Policy Management

ECDPM (The European Centre for Development Policy Management) on itsenäinen vuonna 1986 perustettu tutkimuslaitos, joka sijaitsee Maastrichtissa. ECDPM tuottaa selvityksiä ja

koulutuspalveluita, joka tukee EU:n kehityspoliitiikan suunnittelua ja jäsenmaiden päätöksentekoa. Keskus tarkastelee erityisesti apu- ja kauppasuhteita EU- ja AKT-maiden välillä.

Keskuksen selvitykset ja koulutuspalvelut tukevat Suomea AKT-EU -yhteistyöhön liittyvän kehityspoliitiikan suunnittelussa. Yhteistyö tutkimuskeskuksen kanssa sisältää mm. asiantuntijatukea valmisteltaessa Suomen kantoja EY:n kehitysyhteistyöhön. ECDPM myös informoi ministeriötä muiden jäsenmaiden, komission tai kehitysmaiden kantojen kehityksestä. Lisäksi se toimittaa ministeriölle uutisia ja aineistoa sekä tarjoaa mahdollisuuden osallistua seminaareihin tai muihin Suomea kiinnostaviin ECDPM:n toimintoihin. Osa yhteistyöstä on pelkästään Suomelle räätälöityä ja osa liittyy ECDPM:n perustoimintoihin ja projekteihin.

Globaaliasioiden osasto

• UNRISD

YK:n sosiaalisen kehityksen tutkimuslaitos UNRISD (United Nations Research Institute for Social Development) perustettiin vuonna 1963 tutkimaan sosiaalisen kehityksen ongelmia sekä sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen suhteita taloudellisen kasvun eri vaiheissa. UNRISD on YK-järjestelmään kuuluva autonominen tutkimuslaitos. UNRISD:ä voisi luonnehtia pikemminkin tutkijoiden verkostoksi kuin varsinaiseksi tutkimuslaitokseksi.

UNRISD tekee tutkimus-, tilastointi- ja dokumentointityötä sosiaalisen kehityksen edistämiseksi kehitysmaissa sekä tutkii kehitysmaiden kannalta keskeisiä sosiaalisia kysymyksiä. UNRISD painottaa työssään kokonaisvaltaista ja poikkitieteellistä lähestymistapaa. Tutkimus-

---

toiminnan ohella UNRISD avustaa kehitysmaita tutkimuskapasiteetin luomisessa nimenomaan verkostoitumisen kautta. Lisäksi UNRISD järjestää seminaareja ja konferensseja ja pyrkii siten toimimaan kansainvälisenä kehityskysymysten keskustelu- ja analyysifoorumina.

• WIDER

Taloudellisen kehitystutkimuksen kansainvälinen instituutti (World Institute for Development Economics Research/WIDER) perustettiin Helsinkiin Suomen hallituksen ja YK-yliopiston 2.4.1984 allekirjoittamalla isäntämaasopimuksella.

Mandaattinsa mukaisesti instituutin päätehtävänä on avustaa vaikeiden maailmanlaajuisten kehitysongelmien tutkimusta ja analysoida maailmantalouden ongelmia pyrkien löytämään niihin ratkaisuja. Instituutti pyrkii rohkaisemaan alaan liittyvää tutkimusta, jatkokoulutusta ja tiedonvälitystä sekä edistämään kansainvälisen taloudellisen yhteistyön muotojen kehittämistä.

WIDERin tutkimustoiminta on keskittynyt viime vuosina siirtymätalousmaiden kysymyksiin, Saharan eteläpuoleisen Afrikan erityisongelmiin, köyhyys- ja tulonjakokysymyksiin, kansainvälisiin taloudellisiin kysymyksiin sekä kansallisen ja kansainvälisen tason hallintajärjestelmiin.

• CGIAR

Vuonna 1971 perustettu Kansainvälinen maataloustutkimusjärjestelmä (Consultative Group on International Agricultural Research - CGIAR) on epävirallinen julkisista ja yksityisistä jäsenistä koostuva yhteisö, jonka tavoitteena on globaalien maataloustutkimuksen tukeminen, kehittäminen ja koordinointi. Tutkimustoiminnan päätavoite on vuosittain asetettujen (MDG) mukainen köyhyyden vähentäminen kehitysmaissa, joiden köyhistä yli 70 % asuu maaseudulla. CGIAR:in puitteissa toimii 15 itsenäistä tutkimuslaitosta, jotka kahta lukuun ottamatta ovat kehitysmaissa. Tutkimuslaitosten työ on erityisesti tukenut kehitysmaiden elintarviketurvan vahvistamista sekä ympäristöongelmien ennaltaehkäisyä.

Suomen tavoitteena on ollut kattaa mahdollisimman monipuolisen ruokaturvan ja ympäristön kestävästä käytöstä kannalta tärkeät alueet. Toinen keskeinen tavoite on ollut suomalaisen tietotaidon hyödyntäminen kansainvälisessä maataloustutkimuksessa. Näistä syistä on Suomi tukenut viime vuosina metsätutkimusta (CIFOR), kotieläintuotantoa (ILRI), talous- ja politiikkakysymyksiin (IFPRI) sekä peltometsätalouteen (ICRAF) erikoistuneita tutkimuslaitoksia.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Kehityspoliittinen osasto

Käyntiosoite: Kanavakatu 4 a, 00160 Helsinki

Postiosoite: PL 176, 00161 Helsinki

Puhelin: (09) 1605 6370, telefax: (09) 1605 6375, vaihde: (09) 16005

Sähköposti: keoinfo@formin.fi

Verkkosivut: <http://global.finland.fi>